

Denize Petrol Döküldüğünde Neler Oluyor?

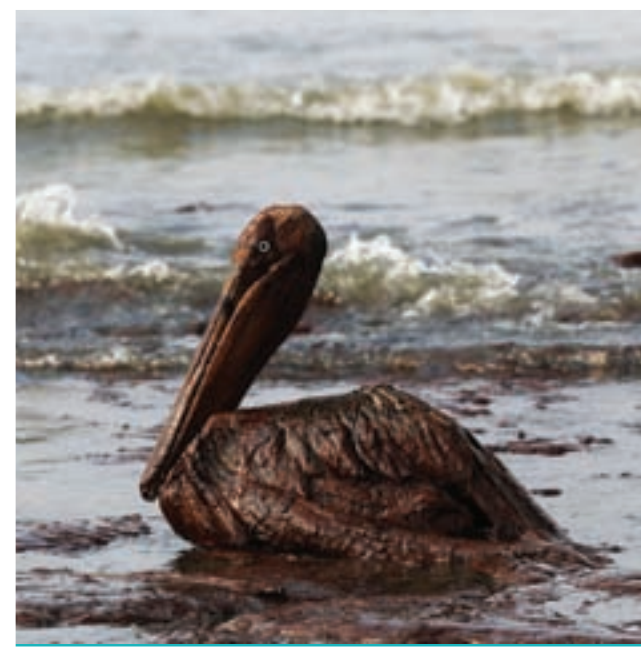
Bu fotoğrafta denizin yüzeyinde görülen kahverengilikler, denize dökülen ham petrol.

20 Nisan 2010 günü, Meksika Körfezi'ndeki bir petrol platformunda yeni bir petrol kuyusu açıldı. Kısa bir süre sonra kuyudan bir miktar ham petrol ve doğalgaz sızdı. Deniz yüzeyine çıkan petrol ve doğalgaz platformun tam altında alev aldı ve büyük bir patlamaya neden oldu. Patlama sonucunda çöken platform suya batarken yeni açılan kuyuya bağlı boru da zarar gördü. Bunu izleyen 80 gün boyunca kuyudaki petrol hiç durmadan

denize sızdı. Bu sırada, mühendisler, sızıntıyı önlemek üzere çok çeşitli yöntemler denediler. Sonunda kuyunun ağzını bir tıpayla kapatmayı başardılar. Ancak Meksika Körfezi'ne milyonlarca litre petrol döküldü. Denize dökülen petrolü temizleme çalışmalarıysa hâlâ sürüyor. Ama bu, denizlerdeki ilk petrol kazası değil. Büyük bir olasılıkla sonuncu da olmayacak...

Denizdeki Canlılar Çok Zor Durumda!

Ham petrol koyu renkli, yoğun ve yapışkan bir sıvı. Üstelik, çok da kötü kokuyor. Kokusu bir yana, çok zararlı olan gazlar çıkarıyor. Denize dökülen petrol, suyla karışmadığı için denizin yüzeyinde bir tabaka oluşturuyor. Kuşlar, yiyecek bulmak için suya daldıklarında ya da dinlenmek için suyun üzerine konduklarında tüylerine petrol bulaşıyor. Bulaşan petrolü gagalarıyla temizlemeye çalışırken kimi zaman petrol yutabiliyorlar. Bu, iç organlarına zarar veriyor. Ayrıca ham petrol ve çıkardığı gazlar gözlerine de zarar veriyor. Yunuslar ve denizkaplumbağaları gibi canlılar da soluk almak için su yüzeyine çıktıklarında petrolden etkileniyorlar. Yalnızca onlar mı, balıklar, balık yumurtaları, larvalar, yengeçler, ıstakozlar, denizlerde yaşayan neredeyse tüm canlılar!..

Tüylerine petrol bulaşan kuşlar hareket etmekte bile güçlük çekiyor. Petrol, tüylerinin su geçirmezlik özelliğine zarar verdiği için çok üşüyorlar. İç organlarının ve gözlerinin zarar görmemesi için bir an önce temizlenmeleri gerekiyor. Bu nedenle doğa korumacıları onları yakalayıp bir merkezde topluyor. Burada kuşların midesi yıkanıyor, tüylerine bulaşan, gözlerine kaçan ve gagalarına yapışan petrol temizleniyor. Bir süre gözetim altında tutulduktan sonra bu kuşlar doğaya geri bırakılıyor. Ama, yine de yaşama şansları çok düşük. Çünkü petrol birçoğunun iç organlarına büyük hasar vermiş oluyor.

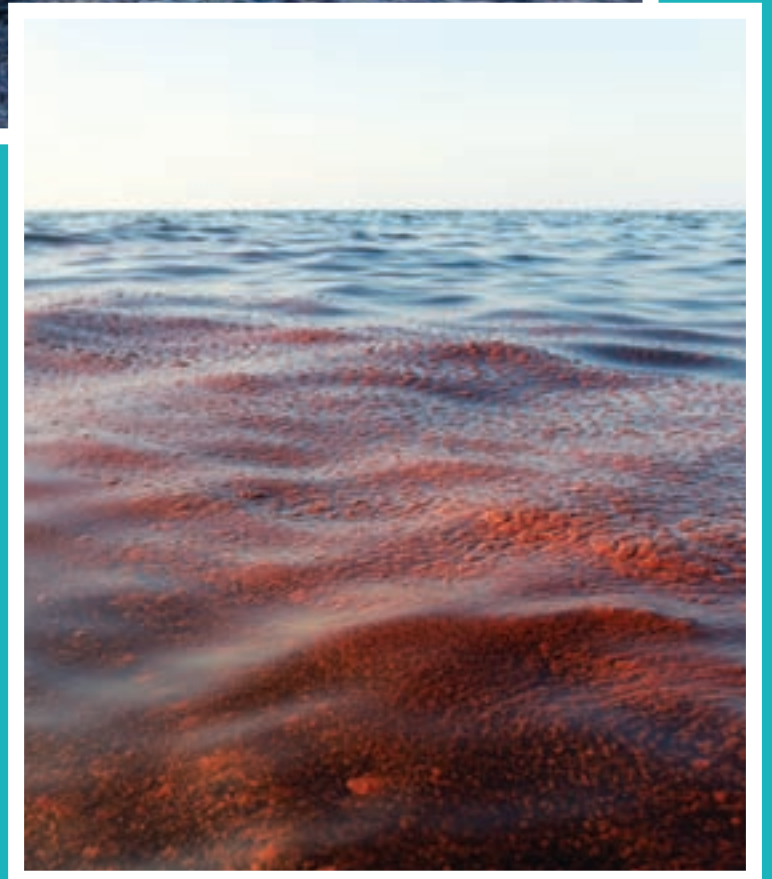
Denizdeki Petrol Nasıl Temizleniyor?

Denizde yaşayan bazı mikroorganizmalar için ham petrol besin demek. Ama bu mikroorganizmaların büyük miktarlarda ham petrolü tüketmesini beklemek bu sırada denizdeki pek çok canlının ölmesi demek. Meksika Körfezi'ndeki olayda olduğu gibi, denize çok büyük miktarlarda petrol döküldüğünde, mümkün olan en kısa zamanda temizlik çalışmalarına başlamak gerekiyor. Denizdeki petrolü temizlemek için ilk yapılabileceklerden biri petrolün yayılmasını önlemek. Bu amaçla deniz yüzeyindeki petrol gemilerden sarkıtılan ince ve upuzun bir dubayla çevreleniyor. Sonra özel makineler yardımıyla emilip gemilerdeki depolara dolduruluyor. Ama bu yöntem yalnızca denizin sakin olduğu bölgelerde uygulanabiliyor.

Bu fotoğraf, denizin yüzeyindeki petrol dubayla çevrelenirken çekilmiş.

Temizleme çalışmaları sırasında petrolün deniz suyuna karışmasını sağlayan çözücü maddeler de kullanılabilir. Bu maddeler tabaka halindeki petrolün yandaki fotoğraftaki gibi parçalara ayrılmasını sağlıyor. Ancak ne yazık ki çözücü olarak kullanılan kimyasal maddeler balıklara ve öteki canlılara zarar verebiliyor. Ayrıca, petrolün daha geniş alanlara yayılmasına yol açıyor.

Kimi zaman denize dökülen petrolün yakıldığı da oluyor. Ama bu yöntemin çok olumsuz bir yönü var: hava kirliliği.

Meksika Körfezi'ndeki petrolü temizlemek için, petrolü deniz suyundan ayıran özel sistemlere sahip gemiler de çalışıyor. Bu gemiler ayırdıkları petrolü depoluyor, deniz suyunu denize geri bırakıyor.

Kıyıları ve denize dökülen akarsuların çevresindeki sulaklanları petrolden korumak için de birçok önlem alınıyor. Kimi yerlerde çevre sakinleri ve gönüllüler kıyıda nöbet tutuyor. İçinde petrolü emen maddeler bulunan çuvallar ve dubalarla kıyıda engeller oluşturuyorlar. Kayalıklara bulaşan petrol basınçlı su tutularak çıkarılmaya çalışılıyor. Bütün bunlar, petrolün çevreye, canlılara zarar vermesini engellemek için yapılıyor.

Aslı Zülal
Fotoğraflar: Getty Images / Serimaj